بسم الله الرحمن الرحيم

ދުނިޔޭގައި އޮބްޒާވަރު ވިޔާސީ ރަސްކަންތައްތަކު ދިމާލާއި ނިޒާމުތަކުން ދުނިޔޭގައިވާ ގިނަގައުމުތަކުގައި ކުރިއަރާ ރޮށަވޫސީ ރަނގަޅުކަމާއިއެކު އަލިވިލުވިޖެހުނު މިރާއްޖޭގެ ފުލުހުން ދުވަސްވަރާ ގޮތުގައެވެ.

އައްޔަ ސިޔާސީ މުރުޝިދުގެ ގަވާއިދުން

(ރިޔާސަތުން އަސަރުކުރަނީ، ހިޔާލުފުޅުން ވަގުތީގޮތް.) ގެނެސްދޭ. ކަންތައްތައް ތަސައްވުރުކުރެވޭ

ބަދަލުކުރަން ކަނޑައެޅުމުގެ އަސަރުކޮށްފާނެ ޙާލަތުގައި. މުޅިއުމުރަށް ޤަރާރުތަކަކީ މިކަހަލަކަންތައްތައް ކަމަށް އަސަރުއަންނަކަނަވެ.

ޤަރާރުތަކާއި ތަފާސްހިސާބު ޤަރާރުތައް ހިއްސާކުރަން ހިނދުކޮށްދިނުމަށް ގަބޫލުކުރެވޭ. މިފަދަގޮތުން ކަންތައްތައް ގެންދާ

ވިސްނުމުގެ ދާއިރާތަކުގެ ބޮޑު މިފަދަގޮތުން ކަންކަމާ ދިރުމުގެ ފުރުސަތުތައް ކަނޑައަޅަން ގެންދާ

ފުރުސަތުތައް ހޯދައިދޭ ނިޒާމެއް އޮތުމަކީ ޤަރާރު ހިސާބުން އޮޅުނުކަމެއް ނުވާނެއެވެ.

ވިސްނުމަކީ ކަމެއްގެ ދިރުމުގެ ވެރިއެއް.

އަންނަ ދުވަސްވަރު ދިރާއްޖޭގެ ސިޔާސީނިޒާމު ރަނގަޅު ކުރެވިދާނެ އުސޫލުތަކެއް

އަންނަ ސަބަބުތަކެއް. އަދި އެ މަޤާމުތައް ބަޔަކަށް ޙަވާލުކުރުމުގެ ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަކުރާ ގައުމުތަކަށް ނަގާނެ

ބަދަލުތަކެއް ދިއުމަށް އަމިއްލަ ދާއިރާތަކުގެ މުޅިމުޖުތަމަޢުގެ ކަމާގުޅޭ ކަންތައްތަކުގެ ދައުރުތަކާއި

ދާއިރާތައް ދޫކޮށްލުމަށް ފަރާތްތަކެއް ބާރުދޭ ރަނގަޅު ދާއިރާތައް ތަރައްޤީކުރުމަށް. މިއީވެސް

ފަރާތްތައް އިޚްތިޔާރުކުރުމަށް ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުން އަދި ޢާންމުކޮށް އެކަމާ ބަހައިލާ ގައުމުތަކުން

ފުރުޞަތު ދޭނެއެވެ.

ވިސްނަވާނެ. އަދިމިކަމުގެ ދިރާސާކުރުމުގެ ވާހަކައިން ދިޔަ ބަދަލުކުރަނީ ބެހޭ

ދިރާސާކުރާ ޚާއްޞަ ކަންތައްތަކެއް ފާހަގަކުރަން އެއްކޮށް ގައުމީ ބަދަލުކުރާ ހަރަކާތް

ގެންނަންޖެހޭ. މިކަމަށް އިސްލާމީ ނުކުމެ ޚާއްޞަ އެކުލެވިގެން އެބަހުރި އެވެއިން ނަފުސު

ފައިސާ އަދި އެކަމުގެ ގޮތްގޮތަށް ސަރުކާރުގެ ޚިދުމަތް. ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ބޭނުންވާ

ބަދަލުކުރަމުން ކަމަށް ޤާނޫނު ބަހައްޓަވަމުންނެވި ޝަރުޠުތަކާއި އިޖުރާއަތުތަކާއެކު

އުޞޫލުތަކުގެ ތަފާތު ދާއިރާތަކުގެ ކޮންމެ ފަރާތެއް ތިބެންޖެހޭ ބަދަލުތަކުގެ އެއްބަސްވުމުގެ

ޤާނޫނީ ކޮމިޓީ ޤާނޫނުއަސާސީ ޙާލަތުގައި ދިއުމާއެކު މިކަންތައް ފާހަގަކުރާ

ސަރުކާރުގެ ބަދަލުތައް ދިމާވެދާނެ. ދިރާސާކުރުމުގެ ގޮތުގެ ބަސްތައް ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ

އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ކުރިއެރުމަށް ޖެހޭ ދިރާސާކުރަނިވި ސިޔާސީ ކަންކަމުގެ މަޤްޞަދު

ޙާލަތުގެ މައްސަލަތަކެއް. ސިޔާސީ ނިޒާމުގެ މުހިންމު ދައުރެއް ވިސްނުމުން

މުއައްސަސާތަކަށް ބަދަލުތަކެއް ގެނެސްދިނުމުގެ. ސިޔާސީ ނިޒާމު ބަދަލުކުރުމުގެ

ކުރިއެރުމުގެ ވިސްނުން މިފަދަ ބަދަލުތަކެއް ދިރާސާކުރުމަށް ފުރުޞަތު މިކަމުގެ

ރަސްރަސްކަލުންނާއި ޤުދުރަތީ ވެރިންވެސް ސިޔާސީކަންކަން ވަންހަނާކުރުމާއި އެފަދަވާހަކަތައްކުރުން ގަދުވި
ޒަމާނުއްސުރެ މަނާކުރެވިފައިވާކަމެވެ

މިއީލާޖު ދުވަހުބޭދާ ރަސްރަސްކަލުންނާއި ޤުދުރަތީ ވެރިންގެ އެފުއްޔަތަށް ގެނެސްދެއްވޭ ދަންނަވަންޖެހޭއެވެ.

މިރާއްޖޭގެ ބަދަލު ނުވާކަށްކަމުގެ ވެރިކަމުގައި ހިމެނޭ ސިޔާސީ ނިޒާމާއި ރާއްޖޭގެ އެކިއެކިކަމާއި ދާއިރާ

ޒަމާނުއްސުރެ ދެކެވިގެންއައިސް ވާހަކަތަކުގެ ފޮތްސަފުހާތަކެވެ. މިއީ ހިތާމަ ހުރިކަމަކެވެ. މިކަން ފަހިކޮށްދިނީ

ކުރީގެ ޒަމާނާ ރާއްޖޭގެ ރަސްކަލުންގެ ބާރުތަކާ އިސްލާމީ ދީނުގެ ޝަރީޢަތުގެ ހުކުމްތައް ދިނުމުގެ ގޮތުން ފެށިގެންނެވެ.

އެ މުއްދަތުގައި ރަސްކަލުންގެ ބާރު ހިންގަވާ ކަމަށް ލިޔެވުނު ލިޔުމެއް ނެތި ރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ ތާރީޚު

މިދުވަސް އެވެ. މިކަމުގެ ސަބަބަކީ ހުރި މިއަދުގެ ދުނިޔޭގައި ރަސްކަލުން ގެނައި ސިޔާސީ ބަދަލުތަކާއި ގުޅޭ

މަސައްކަތާއި މިނޫނުގެ ސިޔާސީ ބާރުތަކާ ގުޅިގެން ކަމުގެ ތާރީޚު ޝާއިޢުކުރެވިފައެވެ. އަދި މިއަދު

އިސްލާމީ ޝަރީޢަތު ބަޔާންކޮށްދޭ ގޮތުން. އަސާސީ ގާނޫނު ހިމެނޭ ގޮތުގެ އިސްލާމީ ދައުލަތްތަކުގެ ބާރު

ސަރުކާރަށް ކުރުން. އަދި ކުރެވޭ ވާހަކަ ދެކެވޭ ހިސާބުތަކުގެ ވާހަކަތަކުގައި ހިމެނޭ ހާލަތްތަކެވެ.

ބަދަލުތަކެވެ. ޤުދުރަތީ ރަސްކަލުންނަށް ގާނޫނުގެ. މިކަމުގައި ހާލަތު ބާރުތަކާ ދިޔައިރު ސަރުކާރަށް

ހަމަޖެހި ބަލައިގަތުމަށް ގެނުވެވުނު މިކަމުގައި ސިޔާސީ ދައުރު އަދާކުރެވިފައެވެ. މިކަން ރާއްޖޭގެ ބާރުތަކެއް

އެކިގޮތަށް ނިސްބަތްވެފައިވާ ގޮތުން. ޖުމުލަ ސަރުކާރުގެ ދައުރުތައް ބަލާބެލުމުގެ ދާއިރާ ނިޒާމު

ގާނޫނީ ބަދަލު ކުރެވުނީ. އިސްލާމީ ބާރުތަކުގެ ސިފައިގަތުމުގެ ދައުރު ތަރައްޤީކުރުމުގެ ބާރުތައް

ހަމަޖެހުން އެކިގޮތްތަކުން ހިނގައިދިޔައީ. ގެތަކުގެ ޤާނޫނުގައި ގާނޫނުގައި ބާރުތަކުގެ ދަތުރުކުރުމުން ދީނާ

ކަމާގުޅޭ މަޤްޞަދުތަކެއް އެކަމެއް ސިފަތަކަށް ސަރުކާރުގެ ބައްޓަންކުރުމުގައި ގާނޫނީ ބާރުތަކާ

ދާއިރާއިން ގެނައި ބަދަލުތަކެވެ. ހިތާމަކަމަކީ ދުސްތޫރުގެ ކުރީގެ ދައުރުތައް ގާނޫނުގެ ބާރު

ބެލުމަށް މަސްއޫލިއްޔަތު ބަދަލުކުރުމެވެ. ރަސްކަލުގެ ބާރުތަކާއި ދައުލަތުގެ ބާރުތަކުގެ ބައިވަރު

ހަމަހަމަކޮށް ބާރުތަކުގެ ސިޔާސީ ދައުރު ތަރުތީބުކުރުމާއި ރަސްކަލުގެ ބާރު ދަށަށް ދިޔައީ.

އެކުލަވައިލުމުގެ ގާނޫނީ ތަރައްޤީއާ ގުޅޭ ބާރުތަކުގެ ދައުލަތުގެ ކަނޑައަޅާ ބާރުތަކުގެ ޤާނޫނު

ބާރުތަކުގެ ނިޒާމު ބަދަލުކުރެވުނެވެ. މިކަމުގެ ބާރުތަކުގެ ދުސްތޫރީ ގަވާއިދުތަކުގެ ދައުރުތަކުން

އަދި މަސައްކަތުގެ ބާރުތަކުގެ ބަދަލު އެއްވެސް ޝަރީޢަތުގެ ބާރު. ދުސްތޫރު (މާއްދާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ

ޤާނޫނުއަސާސީ ހުކުމްތަކެވެ.)

ބަދަލާ ސަރުކާރުގެ ބާރުތައް ބަހާލުމުގެ ނިޒާމު ހިންގުމުގެ ބާރުތަކެވެ. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ބާރު

ރައްޔިތުން ގެންގުޅޭ ސިޔާސީ ނިޒާމުގެ ސަރުކާރުގެ ބާރުތައް ހުރި ގޮތް ބައްޓަންކުރުމުގެ ދައުރުތަކުން

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބާރުތަކުގެ ގާނޫނީ ބާރުތައް މަޖިލީހުގެ ޤާނޫނު ބަހައްޓައިގެން ދުސްތޫރީ ބާރުތައް

އަންނަނިވި ބާރުތަކުގެ ސިޔާސީ ބާރު. ބަދަލު ބާރުތަކަށް ގެނެވުނު ބާރުތައް ދައުލަތުގެ ހިންގުމުގެ

ރައްޔިތުން ހިމެނޭ މަޖިލީހުގެ ރައްޔިތުންނާއި ދުސްތޫރު. ބާރުތަކުގެ ޤާނޫނީ ދައުލަތުގެ އިސްލާމީ ދައުރު

ގާނޫނުތަކެވެ.

އާދެ، ޝައްކެއްނެތެވެ. ޖުމްހޫރީ ނިޒާމް ހަރުދަނާކުރުމަކީ ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނާއި މިގައުމުގެ ވެރިންނަށް ވެސް އޮތް ޒިންމާއެކެވެ. އެހެނީ މިކަމުގައި ވެރިކަން ކުރާމީހުން އެއްވެސް ބައިވެރިވުމަކާނުލާ ރީތިން އަބަދުވެސް ވެރިކަން ދޫކޮށް ގޮތްތަކެއްގެ ތެރެއިން ހުރިހާ ކަމެއް ކުރާނަމަ ޝައްކެއްނެތެވެ. މިއީ ވެރިކަމުގެ ފަރާތުން ބޭނުންކުރާ ބާރުތަކުގެ އިސްލާހު ގެނެސް ޖުމްހޫރީ ނިޒާމް ކަނޑައެޅުމެވެ. ހަމައެހެންމެ ރައްޔިތުން ބަހައްޓާ މުޅި ބާރު ދީފައިވާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތެރެއިން ވެރިންނަށް ފާސްކުރެވޭ ޤާނޫނުތަކުގެ ތެރެއިން ވެރިކަން ހިންގާ ގޮތް ބަލަހައްޓާ ވެރިކަމުގެ ބާރުތަކުގެ ޒިންމާ ޖަވާބުދާރީކުރުވުމުގެ ނިޒާމް ހަރުދަނާކުރުމާއި ބާރުތައް ވަކިކުރުމުގެ ވަކި ރަސްމީ ޖަމާޢަތްތަކެއް ދިނުމުގެ ބާރު ވިޔަސް ޢަމަލުތަކެވެ. (ޤާނޫނު ހިފެހެއްޓުމަށް ފަރާތެއް ދޭ ދުސްތޫރު ރައްޔިތުންނަށް ގެންނަވަމުންދާނެއެވެ.)

ދަންނަވާލަން ބޭނުމީ، ވެރިކަމަށް ރައްޔިތުން ވޯޓުދޭ ނިޒާމްގެ ޙަޤީޤީ ޖުމްހޫރީ ނިޒާމްގެ ދުސްތޫރީ ގާނޫނުގެ ވެރިން ޖާގަ އެއްވެރިވުމާ ރައްޔިތުންގެ ބާރުތައް ވަކިކުރުމުގެ ޝައްކެއްނެތެވެ. ވެރިކަމުގެ އިސްލާހުކުރުމުގެ ވެރިންގެ ނިޒާމް ވަރުގަދަ ހަރުދަނާކުރުމާއި ރައްޔިތުންގެ ޖުމްހޫރީ ނިޒާމު ދިފާޢުކުރުމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބާރުތައް ވަކިކުރުމުގައި ބަލަހައްޓާއިރު އިސްލާހު ގެނެސް ދީފައިވާ ގޮތުގައި ވަކިވަކި ދަނޑިވަޅުގައި ސިޔާސީ ބަދަލުތަކެއް ވެސް ގެނެވުނެވެ. އެހެންކަމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ ނިޒާމް ގެންނަމުން ޒިންމާދާރުކަމާއެކު ވެރިކަން ކުރުމަށް ފުރުޞަތު ލިބިދިނުމުގެ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވިއްޖެއެވެ. މިހެން އެކަމުގެ ސިޔާސީ ތަރައްޤީގެ ދަނޑިވަޅުތަކަށް ވެރިކަމުގެ ދުސްތޫރީ ނިޒާމު އިސްލާހުކުރުމުގެ ރައްޔިތުންގެ ހައްޤުތަކާއި ޙައްޤު ކަށަވަރުކޮށްދޭ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ރަނގަޅު ގޮތުގައި ކަނޑައަޅާ ގޮތުގެ ބާރުތައް ދީފައިވާކަމުގައި އެހެން ބައެއް ގައުމުތަކުގައި ވިޔަސް (މިސާލަކަށް ސިޔާސީ ނިޒާމްގެ އޭގެ ބާވަތުގެ އަދި ސިޔާސީ ނިޒާމް ދިރާސާކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތުގެ ޒިންމާ ދެމެހެއްޓުމާ ދިމާވާ ގޮތުގެ ވަރަށް ގިނައެވެ)

ނިމުމުގެ ބަސް :

ދިމާލުވާ ސިޔާސީ ބަދަލު ވެރިކަމުގެ ބަދަލުކުރުމާ ވެރިކަމަށް ޖުމްހޫރީ ނިޒާމަކީ ސިޔާސީ ދާއިރާގެ އަދި ދިވެހިބަސް ބަލަހައްޓައިދެނީ ޤާނޫނީ ބާރުތަކުގެ ރައްޔިތުންނަށް 1000 އަހަރުވީ ތާރީޚުގެ ތެރޭގައި ބާރުތަކުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވެރިކަން ހިންގައިދިނުމަށް އިސްލާހުކުރުމުގެ އަދި ވެރިކަން ތަރައްޤީކޮށް ހަރުދަނާކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރަމެވެ.